

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. III. Verba Consecrationis proferri debent de necessitate Sacramenti enuntiativè in persona Christi: jam etiam proferuntur recitativè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

CONCLUSIO III.

Verba Consecrationis proferri debent de necessitate Sacramenti enuntiative in persona Christi: jam etiam proferuntur recitative.

Verba proferuntur recitative, seu historialiter, vel, ut alii, materialiter, quando loquens nihil intendit per illa affirmare; sed solum referre, quid alius dixerit; ut Psalm. 13. v. 1. Dixit insipiens in corde suo non est Deus. Et ita communiter proferimus verba aliorum Auditorum, quorum auctoritati non acquiescimus; v. g. Aristoteles dixit, quod mundus fuit ab eterno. Porro enuntiative seu significative, vel, ut alii, formaliter proferuntur verba, quando loquens intendit affirmare vel negare, quod verba sonant.

Et verò qui aliqua verba solum recitat, verum dicit, etsi verba illa sint falsa, modò sint ab alio prolata, sicut ipse recitat; qui autem ea refert significative, falsum dicit, nisi verba sint conformia rebus significatis.

Hoc supposito: verba Consecrationis tantum dici recitative & materialiter, censuit Innoc. III. lib. 4. de Myst. Miss. cap. 17. ibi: Nam si opponatur de Sacerdote, quis tunc consecrat, quomodo illa verba pronuntiat? Respondetur quod Sacerdos nihil demonstrat, quomodo illis verbis non utatur enuntiative, sed recitative, quemadmodum Christus ait: Ego sum vitis vera, Ego sum lux mundi, & innumera alia. Innocentio subseribunt Durandus, Major, Catharinus, Mirandulanus.

Hanc sententiam late probat Salmeron tom. 9. in Euang. tract. 13. cujus scripta (inquit Dicastillo supra n. 144) si vidisset Valquez, fortè huic sententiæ non ita facile erroris notam inureret, quod immeritò facit disp. 200. n. 14. Hec sententiæ mihi, præsertim viso Salmerone supra §. Tertia difficultas valde probabilis apparet. Hucusque Dicastillo qui tamen jejuna satis fundamenta adfert in favorem istius opinionis: nec fundamenta sententiæ communis solvere conatur.

Videò posse concipi, Christum sic instituisse, ut quando Sacerdos verba Christi solum recitaret, cum intentione tamen consecrandi, consecraret; loquens utique in persona Christi, quia juxta institutionem Christi: sicut Ecclesiastes communiter dicitur nonnulla loqui ex persona impiorum, quæ tamen non affirmat, sed solum recitat.

Attamen non sic instituisse, est communior & probabilior sententiæ. Probatur primò ex verbis Concilij Florentini in decreto Eugenii:

Sacerdos enim in persona Christi loquens hoc conficit Sacramentum: non loquitur autem in persona Christi, qui non enuntiat id, quod Christus enuntiat, & jam enuntiat, si consecraret. Non loquitur, inquam, in persona Christi propriè & in rigore, sicuti verba Conciliorum sunt intelligenda, nisi aliquid obstat. Probatur; quia loqui propriè non est simpliciter proferre verba, sed proferre verba cum animo significandi auditoribus conceptum mentis de rebus significatis.

Sic dormiens non propriè loquitur, quamvis efformet sonos similes his, quibus in vigilia invicem alloquimur. Similiter psittacus, & similia animalia irrationalia, quæ ab hominibus voces edocentur; uti etiam qui efformat voces per instrumentum inanimatum, non ob aliam sanè rationem, quàm quia per illas voces, quamvis valent notitiam in aliis rei significatæ, tamen non ordinant illa signa ad significandum conceptum mentis de re significata.

Ita ergo in præfenti, Sacerdos solum recitans verba Consecrationis, non propriè loquitur in persona Christi, quia non significat conceptum mentis suæ de re significata, id est, de veritate Corporis sub speciebus panis, aut Sanguinis sub speciebus vini. Liqueat: quia etsi cogitaret Corpus Christi, & Sanguinem non esse sub speciebus, nequaquam mentiretur, cum tamen mendacium sit locutio contra mentem: secus si conciperet Christum illa verba non recitasse; hoc quippe solum propriè loquitur, non in persona Christi, ut manifestum est, sed in propria, & ideo mentitur, si conceptus mentis verbis non respondeat.

Quid clarius, quàm in exemplo supra posito ex Psalmo 13. Dixit insipiens in corde suo non est Deus. An putas Psalmistam loqui illa verba: Non est Deus? Quomodo ergo non splendide mentitur, cum infinitis aliis locis asserat Deum esse; mendacium autem non sit aliud, quàm locutio contra mentem? Quid ergo loquitur propriè? Insipientem in corde suo hoc dixisse, quod verissimum est, quamvis dictum sit falsissimum.

Sed numquid loquitur ibi Regius Propheta in persona insipientis? Resp. propriè non loquitur in persona eius: quia non affirmat, quod ipse affirmavit; sed potius loquitur ex persona eius: ut supra dicebatur de Ecclesiaste, id est, recitat illa verba, quæ insipiens aliquando dixit, sive affirmavit, quod est valde impropriè loqui in persona alterius, qualiter non debent intelligi verba Eugenii, nisi manifesta ratio obstat.

Et hinc dixi in Conclusionè: Enuntiative in persona Christi; quia recitare tantummodò verba à Christo prolata, & secundum ejus institutionem, etiam cum intentione consecrandi, non est loqui in persona Christi, nisi impropriè, ut ex dictis liquidò demonstratur. Neque est uti sermonibus Christi formaliter; sed dumtaxat materialiter,

attamen non sic instituisse est communior & probabilior sententiæ:

quia secundum Florentinum Sacerdos loquitur in persona Christi;

64. quod non faceret si tantum recitaret verba Consecrationis.

Probatur exemplo Psalmistæ.

65. qui non loquitur in persona insipientis dicentis: Non est Deus Psal. 13.

conferens...
ria Cato...
angulium,
colligi...
erex Miss...
Abino...
um,
colligi...
erex Miss...
Abino...
um,
99.
ex ref...
nitione...
illationis...
adualium,
m et...
onc. Tib...
tatione...
erere...
i verbo...
Christi...
verbo...
n panis...
vini in...
pus &...
gatione...
rati,
60.
foren...
affig...
e fol...
ordim...
&...
starian...
Se...
enti.

Sacerdos hoc conficiens Sacramentum, non suis sermonibus, sed mitur sermonibus Christi :
66.

D. Ambrosius.
Salmoron.

2. Cor. 2.
non tantum quia facit aliquid auctoritate Christi,

qualiter etiam absolvit, ordinat, &c.

sed quia profert verba denotantia personam Christi.
A Lapide.

67.

Turrecremata.

Hæc doctrina non est fide certa, sed probabilior

68.

Secunda probatio conclusio- nis, quia alioquin esset præmittendum ly *Qui pridie* &c. sed hoc concedit Salmoron,

materialiter, adeoque potius suis: cum tamen secundum divum Ambrosium lib. 4. de Sacramentis cap. 4. *Vbi venit, ut conficiatur venerabile Sacramentum, iam non suis sermonibus sacerdos, sed utitur sermonibus Christi.*

Dices cum Salmorone tomo 9. in Evangel. tract. 13. ly *In persona Christi*, solum denotare auctoritatem Christi, sive potestatem ab ipso acceptam; quemadmodum apud Apostolum 2. Cor. 2. v. 10. *Cui autem aliquid donavis, & ego. Nam & ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi*, id est auctoritate Christi, cujus personam gero, qui dixit: *Quidquid solveritis super terram, erit solutum & in caelis*, inquit S. Ambrosius, Anselmus & alij.

Resp. cum certum sit, Sacerdotem absolvere à peccatis, ab excommunicatione, alijsque censuris, concedere indulgentias, confirmare, ordinare &c. auctoritate sive potestate à Christo immediatè vel mediatè concessà, nullibi tamen dicit Concilium Florentinum, aut aliud quodcumque, illa fieri *in persona Christi*, sicuti specialiter dicit de Sacramento Eucharistiae, illam confici à ministro loquente *in persona Christi*, utique specialiori modo, quam conficiantur alia Sacramenta: puta, quia formæ aliorum Sacramentorum, etsi proferantur auctoritate Christi, tamen principaliter denotant personam ministri; forma autem Eucharistiae personam ipsius Christi.

Omitto verba Apostoli aliam pati interpretationem, ut *in persona Christi*, idem sit, quod, *in iudicio divino coram Deo*. Ita Cornelius à Lapide in illum locum.

Dices rursum cum eodem Auctore: Illud decretum Eugenij compositum fuisse à Ioanne Theologo, qui est Cardinalis Turrecremata Thomista, adeoque secundum sententiam D. Thomæ.

Resp. inde ad summum sequi, hanc rem non esse fidei; maxime cum decretum illud editum fuerit post absolutum Concilium Florentinum, occasione Armenorum, qui seriùs advenant. Sed neque intentionis nostræ est, conclusionem hanc ostendere fide certam; at tamen probabilior, non obscure indicant verba illius decreti, à quocumque compositum sit. Certè ex eo, quod aliquid sit sententia Divi Thomæ, haud reprobandum est sed amplius amplectendum, ubi non destruitur manifestis rationibus; uti non defunt nostræ doctrinæ solida fundamenta, quæ pergo in medium adducere.

Probatur itaque secundò; quia alioquin, contra communem sententiam, necessariò præmittendum esset ly *Qui pridie* &c. aut æquivalens; quia sine illis verbis non significat Sacerdos Christum dixisse: *Hoc est Corpus meum*, qui est sensus recitativus.

Concedit Salmoron totum, allegans esse sententiam Scoti. Sed quamvis in hoc erret, ut supra monstravimus, tamen ostendit dubita-

tionem Scoti non esse adeò infundatam, quandoquidem & Salmoron & Innocentius & plures alij, qui citantur pro solo sensu recitativo, cum Scoto ad minus debeant dubitare de valida consecratione, non præmissis illis verbis.

Addit Salmoron, posse quoque responderi, quòd adhuc non adjunctà historià, possent hæc verba per modum recitantis dici. Sed quis lit ille modus, non explicavit: forte quia nescivit, & per verbum nescio solvitur omnis quæstio. Sanè non invenio alium modum, quam intentionem proferentis, quæ ad beneplacitum suum eadem omnino verba possit determinare nunc ad sensum recitativum; postea ad enuntiativum: quod an verum sit, relinquo alijs examinandum, quia nostri non interest quid dicatur: cum ex hac probatione non pendeat veritas nostræ assertionis.

Interea probatur terriò; quia Christus iussit Apostolis facere totum secundum substantiam, quod ipse fecit; atqui ad substantiam Consecrationis Christi pertinebat sensus enuntiativus, ut fatetur Catharinus, nec potest dubitari: ergo si ut Christus de re, quam manibus tenebat, seriò affirmabat esse Corpus & Sanguinem suum; ita etiam Sacerdos de re, quam manibus tenet, idem in persona Christi debet seriò enuntiare.

Alioquin quomodo rectè colligunt Theologi ex demonstrativis particulis *Hoc, & Hic*, præsentiam materiæ, saltem pro aliquo instanti prolationis verborum, ita ut possit illis pronominibus ad sensum demonstrari? Certè ut dicta fuerunt à Christo, & per consequens prout narratur à Sacerdote, tanquam dicta à Christo, non designant materiam, quam Sacerdos manibus tenet; sed quam Christus in ultima cœna dedit discipulis suis.

Et per consequens quomodo efficaciter probatur præsentia Corporis & Sanguinis sub speciebus panis & vini, ex veritate istorum verborum? Siquidem tamen Christus de factò non poneretur sub speciebus, adhuc verum esset dicere: *Christus de materia, quam habebat in ultima cœna præsentem, verè affirmavit esse Corpus & Sanguinem suum*, quod tantum significant verba Sacerdotis recitative prolata.

Verùm hoc argumentum (inquit Cardinal. Lugo di. p. 11. n. 97.) non est omnino efficaci: potest enim responderi, Ecclesiam collegisse præsentiam Christi in nostra Eucharistia, quia Christus didit Apostolis potestatem conficiendi idem Sacramentum, quod ipse fecit, recitando eadem verba.

Sed hoc est quod petitur; nam multò facilius responderetur, Christum dedisse quidem potestatem conficiendi idem Sacramentum quod ipse fecit: sed enuntiendo eadem verba, prout ipse fecit.

Et hæc viâ efficacissimè ex veritate verborum Christi, ac proinde etiam ex veritate verborum

borum, quæ hodie Sacerdos in persona Christi enuntiat, *Per suam semper in Ecclesia Dei fuit* (verba sunt Tridentini sess. 13. cap. 4.) *per Consecrationem panis & vini conversionem fieri totius substantiæ panis in substantiam Corporis Christi Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam Sanguinis eius.*

Et Corpus quidem, teste eodem Concilio cap. 3. existit sub specie panis, & Sanguis sub vini specie ex vi verborum, ipsum autem Corpus sub specie vini, & Sanguis sub specie panis, animæque sub utraque vi naturalis concomitantia. Porro quæ alia propria vis verborum, quàm eorum significatio?

Ergo de factis illa verba, prout prolata à Sacerdote, significant Corpus & Sanguinem Christi sub speciebus Sacerdoti præsentibus, ergo significantivè proferuntur, & non tantùm recitativè; quandoquidem recitatio non magis significet in hoc præsentis calicis esse Sanguinem, quàm Corpus, aut animam; & similiter in hac præsentis hostia potius esse Corpus, quàm Sanguinem, aut animam.

Quid miraris? Quippe, ut illic diximus, recitatio illorum verborum nullatenus demonstrat hanc hostiam, aut hunc calicem, sed illam individuum materiam, quam Christus in nocte cænæ consecravit; adeoque totum Sanguinem, qui tunc fuit positus, qui etiam nunc poni deberet: quia secundùm Adversarios illa ponuntur nunc ex vi verborum, quæ tunc significata fuerunt per verba, non quæ modò significantur. Constat autem ex communi sententia Theologorum, experientiâ comprobata, aliquas particulas Sanguinis relictas fuisse corruptas in spinis & lancea, adeoque aliquem Sanguinem in nocte cænæ fuisse positum, qui jam non ponitur.

Equidem ad hoc non difficulter responderet, illum Sanguinem tam exiguum fuisse, prout etiam Sanguis, qui non est effusus in Passione, ut illius non debuerit haberi ratio in Conciliis, & verbis sacramentalibus. Hinc

Probatur Conclusio quartò; quia in omnibus aliis Sacramentis enuntiativè significatur illud, quod efficitur: ergo etiam in hoc Sacramento.

Subsumo: atqui hic efficitur præsentia Corporis & Sanguinis sub his individuis speciebus; ergo illa enuntiativè significantur.

Respondet Salméron suprà, illam formam: *Accipio te in meam*, nullam gratiam significare, sicut nec illam; *Hoc est Corpus meum, vel, Hic est calicis Sanguis mei.* Quod si (inquit) forma non semper significat effectum gratiæ; multò minùs opus est, ut alius effectus Sacramenti significetur: nam character non videtur quomodo per formam Baptismi exprimitur, nec sanitas corporis per formam Extremæ Unctionis. Hæc ille

Contrà: forma Baptismi & forma Extremæ Unctionis habent duplicem significationem, alteram naturalem materiæ Sacramenti, v.g. ex-

ternæ corporis abluitionis & unktionis, quæ moraliter simul debent existere cum ipsis formis, per quas enuntiativè significantur; alteram sacramentalem; sive ex institutione Christi, quæ significant gratiam sanctificantem, aliosque effectus sacramentales, qui causantur in corpore & anima.

Similiter forma Matrimonii naturaliter enuntiat consensum internum voluntatis verè ac realiter præsentem, qui causat obligationem matrimonialem, & eà mediante significat sacramentaliter gratiam sanctificantem, & auxilia actualia necessaria ad onera Matrimonii sustinenda, eaque efficit in subiecto disposito.

Quid simile reperitur in forma Eucharistiæ solummodò recitata? Enim verò nullum habet significatum præter factum Christi in ultima cæna, id est, Christum hoc dixisse. Et quam quæso proportionem habet enuntiatio facti Christi, sive, Christum hoc dixisse, cum hac individua præsentia sacramentali?

Majorem, inquis, quàm forma Matrimonii, sive contractus Matrimonii cum gratia sanctificantem. Sicut ergo Christus annexit illi contractui significationem gratiæ invisibilis inhærentis; quare similiter non potuit illi recitationi, sive narrationi Consecrationis Christi annexere significationem, & efficientiam præsentia Corporis, & Sanguinis Christi sub speciebus, de factis existentibus in manibus Sacerdotis, recitantis illa verba cum intentione consecrandi?

Respondeo; manifestum est sic potuisse facere: sed quòd fecerit, Scriptura non testatur, quin faver opposito per hæc verba Christi Lucæ 22. v. 19. *Hoc facite.* Non dixit Christus; *Hoc narrate me fecisse*, sed, *Hoc facite*, id est, hoc, quod ego jam enuntio seu affirmo de speciebus, quas manibus teneo, hoc vos postea enuntiate & affirmate de similibus speciebus, quas pro tempore præsentem habebitis. In Conciliis quoque & Patribus nullum apparet vestigium istiusmodi institutionis hujus Sacramenti; sed potius contrariè, ut ex dictis patet. Quapropter, ut fateamur potentiam, factum tamen nihil est quod cogit asserere.

Quidni veritas formæ? Siquidem verba illa significantivè prolata, significant Corpus & Sanguinem Sacerdotis. Et dato quòd loqueretur Sacerdos de Corpore & Sanguine Christi, quia loquitur in persona Christi, jam falsò demonstraret individuum panem sibi præsentem, quia illum non demonstravit Christus.

Deinde falsum est, quòd sequitur verba Consecrationis calicis: *Qui pro vobis & pro multis effundetur*; Sanguis enim Christi non amplius effunditur. Idem est de verbis, quæ à Græcis solent addi Consecrationi Corporis: *Quod pro vobis tradetur*; nam Christus semel mortuus non moritur amplius, Sacrà Paginà attestante Rom. 6. v. 9, *Christus resurgens à mortuis, iam non moritur, mors illi ultrà non dominabitur.*

significat
tionem in
forma Ba-
ptismi &
Extremæ
Unktionis,

item in
forma Ma-
rimonii,

quæ non re-
peritur in
forma Eu-
charistiæ
tantum re-
citata.

75.
Interim po-
tuisse
Christus, si
voluisset, et
annectere
effectum
sacramen-
talem;

quòd au-
tem id fece-
rit, non
probatur
ex Scriptu-
ra; sed po-
tius opposi-
tum:
Luc. 22.

76.
neque col-
ligitur ex
veritate
formæ.

Rom. 6.

77. Aliqui putant illa verba: *Qui pro vobis* &c. solum referri ad oblationem Christi incrementam. Alii solum proferri recitativè: uti etiam *ly Esim*. Item: *Accipite* &c. Probabile est hæc ultima verba etiam proferri significativè.

Lugo.

78. Videtur sententia Ambrosii & Paschasii.

Item Eusebii Emisensii.

79. Obijciunt primò.

Secundò.

Respondent aliqui (incipio ab ultimo) illa verba non referri ad traditionem Corporis, vel effusionem Sanguinis in Cruce; sed ad oblationem Christi incrementam in Sacrificio Eucharistia. Ita uterque Jansenius. Sed quia hæc expositio videtur esse contra proprietatem verborum; ideo alii communis asserunt, verba illa tantum proferri recitativè: uti etiam *ly Enim*, quoniam reddit causam præcedentium, scilicet, *Accipite & manducate*, *Accipite & bibite*, quæ & ipsa solum recitantur.

Nisi quòd etiam probabile existimet Card. supra n. 120. hæc postrema verba, & consequenter etiam *ly Enim*, proferri significativè; Non enim, inquit, esset bona causalis: *Christus dixit, ut comederent id, quod offerebat sub illis accidentibus*, quia id, quod habeo nunc in manibus, est *Corpus Christi*. Ergo fatendum est verba illa, *Accipite* &c. & particulam, *Enim*, referri ad idem, ad quod verba ista, *Hoc est Corpus meum*: atque ideo illa etiam verba proferri & materialiter seu recitativè, & significativè seu formaliter.

Hoc etiam sensu ea videntur intellexisse D. Ambrosius & Paschasius supra citati Conclusionem primam, qui inter verba Christi, quibus Sacerdos in persona Christi conficit Sacramentum, expressè ponunt, *Accipite & manducate & bibite: Hoc est enim*.

Adde Eusebium Emisensium relatum in cap. *Quia corpus* 35. de *Consecr. dist. 2.* ibi: *Nam invisibilis Sacerdos visibiles creaturas in substantiam Corporis & Sanguinis sui verbo suo secreta potestate convertit, ita dicens: Accipite & comedite: Hoc est enim Corpus meum* &c. Ubi omnia illa verba dicit proferri ab invisibili Sacerdote Christo per os nostrum, qui sumus visibiles Sacerdotes ad hoc specialiter deputati, ut nostro ministerio quotidie offerat Sacrificium.

Sicuti ergo Christus si adesset, omnia illa verba loqueretur non narrans, sed enuntians & operans, quod olim operatus est; ita quoque Sacerdos, specialiter ejus nomine, & ut minister, personam ejus representando, immediatè consecrans, omnia illa verba enuntiat, operans, quod in nocte cœnæ operatus est Christus.

Sanè ut narraret solum, aut recitaret, non erat necessaria ordinatio sive substitutio in locum Christi; quandoquidem quilibet possit ea recitare, & per modum historiae narrare, Hæc pro sententia Lugonis.

Sed contra primò: illa causalis videtur bona: *Christus dixit* &c. ex hypothesi quòd Christus idem numero Corpus, & eadem specie accidentia habuerit in manibus, quæ jam habet Sacerdos; sicuti bene diceret Sacerdos: *Accipite, & comedite id, quod ego offero sub his accidentibus, quia illud idem, quod Christus obtulit in nocte cœnæ, fuit Corpus ipsius*.

Contra secundò; multa verba possumus eloqui, quæ sunt Christi, licet non in persona Christi. Paret quando legitur Epistola Pauli ad Co-

rinthios, ubi eadem verba solum dicuntur recitativè, quoniam non in persona Christi. Accedit, testimonia istorum Patrum satis verificari de solis verbis essentialibus. Certè Christus per illa verba dedit præceptum fumendi: Sacerdos autem non dat præceptum, sed solum videtur narrare illud à Christo fuisse datum.

Contra terciò; Divus Ambrosius inter illa verba Christi etiam ponit: *Quod pro vobis datur*; consequenter & illud: *Qui pro vobis, & pro multis effunderetur*.

Respondet quispiam, idcirco etiam hæc verba probabiliter proferri significativè. Enimverò videtur Sacerdos repræsentare totum, quod Christus fecit in ultima cœna; adeoque verè affirmare traditionem Corporis & effusionem Sanguinis, quæ erat futura respectu illius temporis; sic tamen, quòd eo modo enuntiet Corpus & Sanguinem nunc esse sub his speciebus, atque Christus enuntiat esse sub aliis tẽpore cœnæ.

Voluit siquidem Christus ita conjugere facti veritatem in hoc Sacramento, ut simul esset quasi tragica representatio illius, quod factum est in cœna. Et ideo cum dixit: *Hoc facite*, dedit potestatem faciendi realiter, quod ipse fecit; dum verò adjunxit: *In mei commemorationem*, præscripsit modum faciendi, scilicet representando ipsam actionem Christi.

Dico, *Actionem Christi*, id est, Consecrationem, quia præceptum quod explicatur his verbis: *Hæc quotiescumque feceritis* &c. sive, *Hoc facite*, &c. non fuit nisi de illis, quæ præcesserant, non autem ut dicerent verba præcepti. Quare fortassis prædicta verba non conjunguntur cæteris, utpote quæ solum recitantur, cum alia omnia enuntientur.

Ex his facillè responderetur ad primum argumentum Adversariorum sup. n. 76. quamquam Christus in ultima cœna non habuerit in manibus, & exinde non demonstraverit hunc individuum panem, & illud individuum vinum, quæ nunc Sacerdos consecrans habet, & demonstrat; habuit tamen, & demonstravit panem & vinum ejusdem speciei moralis, quod satis est ad tragicam representationem, & veritatem formæ præsentis, quæ & ipsa solum est eadem specie cum illa, quæ Christus usus fuit. Cum quæ loquatur Sacerdos, secundum decretum Eugenii supra, in persona Christi, clarissimum est ipsum enuntiare & affirmare Corpus Christi, & non suum.

Nota pro clariori intellectu, duplicem in his verbis intervenire affirmationem; unam, quæ in propria persona affirmat Christum dixisse: *Accipite & manducate* &c. alteram, quæ in persona Christi enuntiat: *Hoc est Corpus meum*. Ad prioris propositionis veritatem sufficit Christum illa verba dixisse, minimè autem requiritur, ut dixerit solum recitativè; sicut si dicerem: *Christus dixit illa verba, quæ iam ab ipso audietis*, num inde rectè concluderetur: *Ergo Christus profert illa verba solum recitativè*? Et adhuc ambigis Sacerdotem in persona Christi loqui significativè?

Ambigo

Ambigo, ais; quia verba significantivè prolata non possunt in ore Sacerdotis esse vera, nisi Corpus & Sanguis Christi præsupponantur sub speciebus ante illorum prolationem; demonstrant quippe id, quod jam est, non verò id quod sit, neque id quod erit. Et si respondeas, in ore Christi eadem verba fuisse vera: replico, quia per benedictionem præcedentem consecraverat, quod non facit Sacerdos.

Quantum ad factum Christi, potuisse ipsum per illam benedictionem, imò & sine illa, virtute extraordinariâ consecrare ante prolationem istorum verborum, nefas est dubitare. Unde assero cum Doctore Subtili 4. dist. 8. q. 2. in Reportatis n. 3. De illo, quod Christus prius sumpsit, & dedit Discipulis antequam protulit verba, bene potuit Christus in frangendo causare ibi Corpus suum, & equaliter sine verbis, sicut cum verbis. Verumtamen sine verbis consecrasset, omni caret fundamento, ut ostendimus concl. 1. in principio.

Et quod hic insinuat Scotus, Christum prius dedisse panem Discipulis, antequam protulit verba Consecrationis, non est intelligendum de perfecta datione, id est, portione panis, & acceptione, sed de portione tantum; ita quod porrigeo panem, antequam Discipuli acciperent, Christus absolvet verba Consecrationis; adeoque moraliter simul benedixit, fregit, ac porrexit Discipulis suis dicens: Hoc est Corpus meum. Hæc ad Replicam.

Sed quid ad principalem rationem dubitandi? Illa exigit longiorem discussionem & explicationem singulorum verborum. Interim pauca præmitto de secunda parte hujus Conclusionis, quæ est contra Vasquez disp. 200. cap. 2. ubi docet, verba essentialia Consecrationis ita accipi significantivè, ut simul non compatiantur recitationem.

Sed contrarium apparet ex Canone Missæ ibi: Qui pridie quam pateretur &c. Refert namque Sacerdos, quid Christus fecerit & dixerit, sic quod verè mentiretur, si Christus ista non fecisset, quæ ibi narrat, vel non dixisset illa verba, quæ refert eum dixisse.

Hoc tamen non est necesse ad valorem, ut patet ex dictis concl. 1. sed tantum ex præcepto Ecclesiæ. Unde si Sacerdos significaret se velle in persona Christi offerre Sacrificium, nullatenus esset necesse ipsum narrare actionem seu factum præteritum Christi ad validè consecrandum. Sensus itaque recitativus impertinens est ad Consecrationem.

Veluti si minister Baptismi diceret: Illa forma, quæ ego iam utor, etiam usus est Christus, quando baptizavit Sanctum Petrum dicens: Ego te baptizo &c. Quis non videt tali casu formam illius Baptismi habere duplicem sensum, unum enuntiativum, & alterum recitativum? Et poterit quispiam prudenter cogitare, sensum posterioriorem concurrere ad effectum? Non puto.

Dices cum Vasquesio supra: impossibile videtur eadem verba, in eodem ore proferentis, simul se habere materialiter, & formaliter, id est, recitativè, & significantivè: siquidem impossibile est eadem verba simul significare, & non significare.

Resp. cum distinctione: in eodem ore proferentis, & ex eodem ore, concedo: in eodem ore, sed ex diverso ore, Nego Assumptum. Explico: impossibile est, ut aliquis loquens in propria tantum persona, & ex propria persona, id est, non referens dicta alterius, simul loquatur materialiter, & formaliter; quia sic deberet simul velle significare, quod verba sonant, & non velle illud significare; sed nudè tantum velle formare illos sonos sine aliquo respectu ad eorum ex placito hominum significationem, quod videtur secum pugnare.

Attamen non est contradictio, unum & eundem hominem loqui ex ore alterius, id est, referre verba tamquam dicta ab altero, & ita quodammodò materialiter, id est, non significantivè, quantum præcisè est ex modo referendi; simul tamen significando ex ore proprio, sive in propria persona, quod ille, cujus dicta refert, per illa intendit significare.

Loquitur ergo materialiter, seu non significantivè, quatenus refert illa verba tamquam alicujus tertii; formaliter autem sive significantivè, in quantum vult illa eadem verba esse sua, ac si primò illa proferret, in quo certè nulla apparet repugnantia, quidquid Vasquesius contradicat.

Profectò sic solent Magistri in Scholis & Concionatores in Cathedralis, relatâ alicujus auctoritate, utrumque intendere. Quomodo & ipse Christus Matth. 15. v. 7. dixit: Hypocritæ bene prophetavit de vobis Isaias, dicens: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me, intendens utique referre quid Isaias dixerit de illis, & idipsum in propria persona affirmare. Et nonne furi rectè dicitur: Deus dixit non sursum facies, intentione referendi verba Dei, & pariter malitiam furti significandi?

Itaque ad propositum nostrum, Sacerdos refert Christum dixisse verba Consecrationis in ultima cœna, circa materiam tunc præsentem, eademque verba profert significantivè, circa materiam, quam nunc ipse consecrans sibi præsentem habet, consideratam secundum se (hanc quippe solam potest demonstrare, & demonstrat ad sensum) adeoque illa profert semel, sed intentione duplici, saltem virtualiter; unâ significandi, sive significantivâ, alterâ recitandi, sive recitativâ: ita quod hoc, ad intellectum demonstrat materiam, quam in nocte cœnæ Christus habuit in prospectu, & simul ad sensum materiam, quam nunc Sacerdos consecrans habet in prospectu.

Neque id absonum est, ut vult Vasquez supra, sed maximè consonum naturæ hujusmodi

85. Vasquez.

Non est impossibile eadem verba in eodem ore simul esse recitativa & significantiva

puta si proferantur in propria persona tamquam ab altero dicta

86. Vt solent Magistri in Scholis & Concionatores in Cathedralis. Matth. 15.

Ita ergo Sacerdos verba Consecrationis profert intentione virtualiter duplici

una significantiva, alterâ recitativâ.

87. Neque id absonum est, Vasquez.

locutionis. Accipe similem: petit aliquis à te eleëmofynam, & dicis ad eum: *Amice, Petrus Apostolus cuidam petenti eleëmofynam respondit, quod etiam ego iam tibi respondeo: Argentum & aurum non est mihi.* Ecce *ly mihi*, & significat Sanctum Petrum, & etiam te loquentem.

Pari modo Math. 26. v. 29. *ly, Numquid ego sum Domine?* refertur ab Evangelista simul ad omnes Apostolos; ipsi tamen loquentes diversa significabant. Et ratio est; quia illa vox *Ego*, usurpatur ibi ab aliquo, qui introducit diversas personas loquentes illà eadem voce; sic etiam *ly Mihi*, usurpatur & à te, & à Sancto Petro, & ita non mirum, si plura significet simul.

Applica verbis Consecrationis, quæ Sacerdos loquitur & in propria persona narrando, & in persona Christi affirmando; adeoque simul significat recitative hostiam, quæ erat in ultima cæna, & affirmative hostiam jam præsentem.

Et licet non repugnet Sacerdotem absolvere propositionem narrativam, antequam dicat: *Hoc est &c.* (quo casu *ly Hoc* tantum significaret hostiam præsentem) attamen communis apprehensio audientium est in contrarium; videlicet verba essentialia unam constituere propositionem cum præcedentibus, adeoque simul narrari.

88. Et si objicias auctoritatem Divi Ambrosii lib. 4. de Sacramentis cap. 4. supra commemoratam: *Non suis sermonibus Sacerdos, sed utitur sermonibus Christi:* ergo non loquitur historicè. Resp. Negando Consequentiam: solum enim vult Sanctus Pater, Sacerdotem etiam uti sermonibus Christi, ubi venit ut conficiatur Sacramentum, cum antea suis tantum usus fuerit.

Sicut quando dixit Christus Discipulis suis Math. 10. v. 20. *Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis;* id est, non estis soli, qui loquimini; sed etiam Spiritus Patris vestri. Certum quippe erat quod Apostoli loquebantur; at verba à Spiritu Sancto inspirata. Eodem modo dicit Christus Joannis 7. v. 16. *Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me,* id est, non tantum est mea, sed etiam eius qui misit me.

89. Accedit, solam prolationem significativam, ut supra dixi, sufficere ad hoc ut verba efficiant conversionem panis & vini in Corpus & Sanguinem Christi (ut etiam sufficit, ut Sacerdos loquatur in persona Christi) adeoque sensum recitativum nullatenus conficere Sacramentum; & exinde ubi venit, ut conficiatur Sacramentum, Sacerdotem non uti sermonibus suis, id est, verbis Consecrationis in sensu historico sibi proprio (utpote ad conficiendum Sacramentum impertinente) sed solis sermonibus Christi, id est, verbis Consecrationis in sensu significativo, in quo illis utitur

in persona Christi, & qui est solus transubstantiatus.

Atque hæc pro secunda parte Conclusionis. Nunc aggredior explicationem singulorum verborum sacramentalium, ut tantò clarius elucescat significatio formæ, & ejus veritas. Ut autem exordiar à primo, quod difficillimum est, sequentem statuo Conclusionem sub his verbis:

CONCLUSIO IV.

Voces *Hoc*, & *Hic*, tenent se in propositione ex parte subiecti. Sumuntur substantivè. Demonstrant autem singulare entis.

Prima pars declaratur ex formis ordinariis, in quibus *ly Corpus*, & *Calix Sanguinis*, obtinent locum prædicati; quod & ordo verborum, & ratio pronominis demonstrativi ferè exigit. Etenim non solemus demonstrare domum nostram, librum, aut quamcumque aliam rem dicendo: *Domus mea est hæc: Liber meus est hic;* sed: *Hæc est domus mea, Hic est liber meus,* ne cum res demonstrata præcedit suam demonstrationem, non hæc, sed alia intelligatur designari; pronomem quippe sic dictum, quod loco nominis positum, utique convenientius ex parte subiecti, quàm prædicati, ut patet ex communi modo loquendi.

Equidem non inficior, hanc formam æquivalere ordinariæ: *Corpus meum est hoc;* ut etiam illam: *Calix Sanguinis mei est hic.* Eadem siquidem est res significata, sive Corpus prædicetur de hoc ente, sive hoc ens de Corpore.

Colligo ex Doctore nostro 4. dist. 8. q. 2. n. 18. ibi: *Hoc etiam patet convertendo propositionem, quia alius intellectus est: Corpus meum est hoc, id est, illud ens, & Corpus meum est Corpus meum.* Ergo idem intellectus est, *Corpus meum est hoc,* & *Hoc est Corpus meum.* Enimvero quia alius intellectus est, *Corpus meum est hoc,* & *Corpus meum est Corpus meum,* probat Scotus etiam esse alium intellectum, *Hoc est Corpus meum,* & *Corpus meum est Corpus meum.*

Et post pauca eodem numero Conclusionis 13. affirmat utramque propositionem esse convertivam dicens: *Facere principaliter hoc ens esse Corpus Christi, est realiter facere conversionem, per quam Corpus Christi accipit esse hoc; quia eadem est factio, quæ hoc ens fit Corpus Christi, & quæ Corpus Christi fit hoc ens, hoc est, fit ens, quod est sub istis speciebus. Sed illa oratio dicitur esse convertiva, quæ significantivè agit pro illo instanti, pro quo convertens agit realiter.*

Pro

ut probatur à simili.

Aliud simile. Math. 26.

Objicitur auctoritas D. Ambrosii.

Explicatur de verbis consecrationis Sacramenti, Math. 10. Luc. 7.

quæ non sunt verba Consecrationis præcisè ut recitative prolata.